

DASHBOARDS MET WAARDE VOOR DE HELE ORGANISATIE

UITLEG TOOL

ONTDEK HOE JE COLLEGA'S DENKEN OVER DE ORGANISATIE VAN DASHBOARDS

Het organiseren van dashboards is een proces dat vaak technologisch wordt aangevlogen. Uit onderzoek van de Datawerkplaats en de gemeente Woerden blijkt dat organisatorische en menselijke aspecten minstens zo belangrijk zijn. Deze tool is ontwikkeld om binnen de organisatie het gesprek aan te gaan over dashboards.

Soms heb je niet door dat jouw standpunten niet universeel zijn. Zo kunnen dashboards voor een administratief medewerker een andere lading hebben dan voor een teamleider. Door de stellingen uit deze tool met elkaar te bespreken wordt inzichtelijk hoe verschillende mensen binnen de organisatie anders kunnen denken over de organisatie van dashboards.

HOE BEGIN JE?

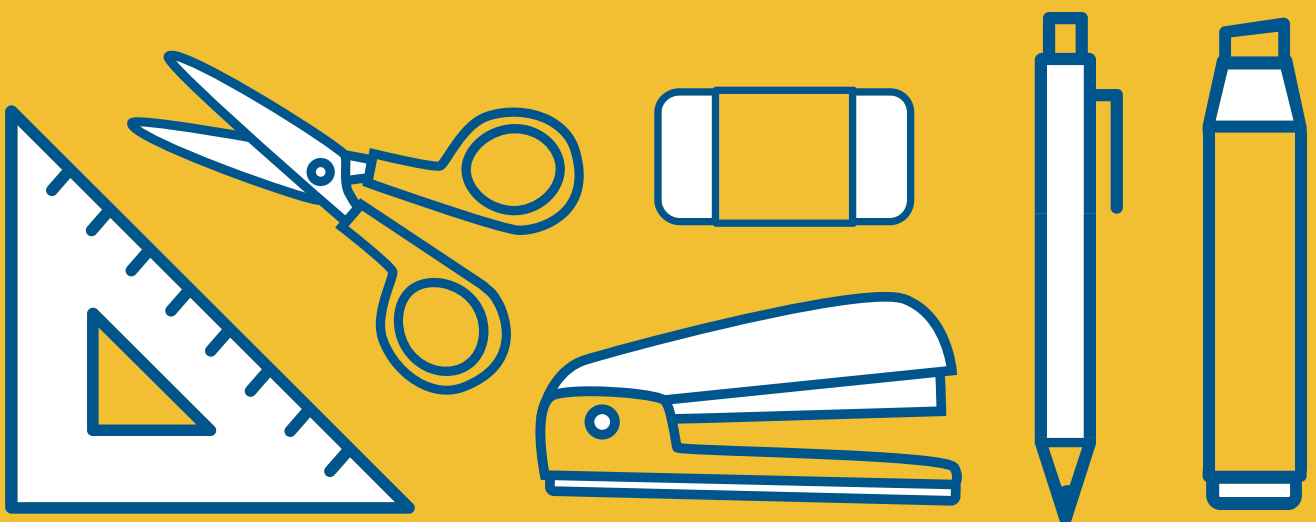
- Nodig een groep uit van 5–8 collega's die op verschillende manieren met het dashboard te maken (gaan) hebben
- Plan een bijeenkomst van ongeveer 1,5 uur
- De bijeenkomst bestaat uit drie delen:
 - Individueel invullen van de stellingen
 - Gezamenlijk bespreken van de stellingen
 - Bespreken van de consequenties van de introductie van dashboards

Over elke stelling is extra uitleg beschikbaar. Raadpleeg deze uitleg pas nadat iedereen individueel antwoord heeft gegeven op de stellingen en deze antwoorden gezamenlijk zijn besproken. De uitleg per stelling geeft input voor het laatste deel van de bijeenkomst: het bespreken van de consequenties van de introductie van dashboards.

STELLINGEN

GEEF IEDEREEN DE RUIMTE OM ZELF OVER ELKE STELLING NA TE DENKEN EN REFLECTEER DAARNA SAMEN

1. De introductie van dashboards zorgt voor betere besluitvorming
2. Het organiseren van dashboards is een politiek proces
3. Het ontsluiten van data waar geen behoefte aan is kan alsnog zinvol zijn
4. Besluiten zouden gebaseerd moeten zijn op data
5. Managers vertrouwen medewerkers
6. Dashboards worden gebruikt om medewerkers te volgen
7. Als mensen vragen om (meer) informatie betekent dat niet noodzakelijkerwijs dat ze het ook nodig hebben
8. Dashboards komen voort uit de manier waarop mensen zichzelf en de organisatie definiëren
9. Medewerkers zijn lui als ze dashboards niet willen gebruiken
10. Het organiseren van dashboards is een technologisch proces

INDIVIDUEEL INVULFORMULIER

#	Stelling	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
1	De introductie van dashboards zorgt voor betere besluitvorming	☐	☐	☐	☐	☐
2	Het organiseren van dashboards is een politiek proces	☐	☐	☐	☐	☐
3	Het ontsluiten van data waar geen behoefte aan is kan alsnog zinvol zijn	☐	☐	☐	☐	☐
4	Besluiten zouden gebaseerd moeten zijn op data	☐	☐	☐	☐	☐
5	Managers vertrouwen medewerkers	☐	☐	☐	☐	☐
6	Dashboards worden gebruikt om medewerkers te volgen	☐	☐	☐	☐	☐
7	Als mensen vragen om (meer) informatie betekent dat niet noodzakelijkerwijs dat ze het ook nodig hebben	☐	☐	☐	☐	☐
8	Dashboards komen voort uit de manier waarop mensen zichzelf en de organisatie definiëren	☐	☐	☐	☐	☐
9	Medewerkers zijn lui als ze dashboards niet willen gebruiken	☐	☐	☐	☐	☐
10	Het organiseren van dashboards is een technologisch proces	☐	☐	☐	☐	☐

UITLEG STELLINGEN

1. De introductie van dashboards zorgt voor betere besluitvorming

Dashboards dragen alleen bij als ze op een zinvolle manier worden gebruikt voor besluitvorming. Is in het projectplan voldoende duidelijk voor welke besluiten de dashboards kunnen worden gebruikt? En is dit wel goed afgestemd met degenen die deze besluiten nemen?

2. Het organiseren van dashboards is een politiek proces.

Het organiseren van dashboard is zowel een technisch als een politiek proces. Is er in het projectplan wel voldoende aandacht voor de politieke aspecten zoals de verdeling van macht, gelijkheid en keuzes over wie wint of juist verliest.

3. Het ontsluiten van data waar geen behoefte aan is kan alsnog zinvol zijn.

Het risico bestaat dat het dashboard dan niet wordt gebruikt omdat er geen behoefte aan is. Hoe wordt er voor gezorgd dat het wel wordt gebruikt? Is voldoende duidelijk aan welke data behoefte is?

UITLEG STELLINGEN

4. Besluiten zouden gebaseerd moeten zijn op data

Een dashboard zal alleen iets toevoegen als het goed aansluit op het werk van de besluitvormers. Het is daarom belangrijk om met hen in gesprek te gaan. Is voldoende helder hoe besluitvormers besluiten nemen? Wat voegt data daaraan toe of hoe gebruiken zij data nu?

5. Managers vertrouwen medewerkers.

Medewerkers hebben vaak het idee dat ze door managers worden gecontroleerd en dit kan het werk negatief beïnvloeden. Belangrijk is dat dashboard relaties van vertrouwen niet ondermijnen. Zijn er voldoende waarborgen om te voorkomen dat de introductie van dashboards tot vertrouwensproblemen leidt?

6. Dashboards worden gebruikt om medewerkers te volgen

Vanzelfsprekend kunnen medewerkers worden aangesproken op hun prestaties, maar dit moet altijd op een open en eerlijke manier gebeuren. Managers dienen voorzichtig te zijn met volgsystemen, want uiteindelijk kunnen deze werkmotivatie en daarmee prestaties en werkgeluk negatief beïnvloeden. Bij de introductie van dashboards dient hiervoor aandacht te zijn.

UITLEG STELLINGEN

7. Als mensen vragen om (meer) informatie betekent dat niet noodzakelijkerwijs dat ze het ook nodig hebben.

We weten uit onderzoek dat mensen vaak veel meer informatie vragen dan ze echt nodig hebben. Het is belangrijk om te bekijken in welke activiteit ze bepaalde informatie ook echt gebruiken. Zonder verbinding met besluiten en activiteiten levert additionele informatie weinig op. Is voldoende duidelijk in welke activiteit of besluit de informatie uit het dashboard wordt gebruikt en door wie?

8. Dashboards komen voort uit de manier waarop mensen zichzelf en de organisatie definiëren.

Bij de ontwikkeling van dashboards ontstaat een gesprek over de werkwijzen van de organisatie. Dit gesprek kan constructief zijn wanneer hier voldoende ruimte aan wordt gegeven en wanneer wordt geaccepteerd dat verschillende perspectieven bestaan. Wordt er voldoende ruimte gegeven om met betrokkenen te spreken over wat de waarde van het dashboard voor hun werk nu echt kan zijn?

UITLEG STELLINGEN

9. Medewerkers zijn lui als ze dashboards niet willen gebruiken.

De introductie van dashboards is een veranderingsproces en mensen veranderen hun routines niet gemakkelijk. Simpelweg opleggen van gebruik levert vaak weinig op. Is er in het projectplan voldoende aandacht voor dit veranderingsproces en het meenemen van de medewerkers in de nieuwe manier van werken?

10. Het organiseren van dashboards is een technologisch proces.

Het organiseren van dashboard is zowel een technologisch als een sociaal proces. Is er voldoende aandacht besteed aan de veranderingen die het gebruik van dashboards meebrengt voor de werkwijzen in de organisatie?

VAN GESPREK NAAR BETER DASHBOARD

WAT TE DOEN MET DE UITKOMST VAN DEZE TOOL?

Moet het project nog starten?

Gebruik deze tool dan als input voor je projectplan. Komen alle punten die tijdens het gesprek over de stellingen naar voren zijn gekomen terug in jullie projectplan? Zijn er voldoende waarborgen ingebouwd? Gebruik hiervoor ook de uitleg per stelling, want daar staan concrete vragen in die je daarbij helpen. Zo voorkomen jullie dat bijvoorbeeld vooral over technische aspecten wordt nagedacht.

Loopt het project al?

Voer dan een tussentijdse evaluatie uit met behulp van deze tool. Voer het gesprek met elkaar en breng in kaart welke waarborgen nu nog ontbreken. Maak hierover afspraken met elkaar en leg deze vast. Gebruik hiervoor ook de uitleg per stelling, want daar staan concrete vragen in die je daarbij helpen. Door deze tool tussentijds te gebruiken zorg je voor een bredere inbedding van dashboards binnen de organisatie en voorkom je het risico dat tunnelvisie op bepaalde thema's ontstaat.

WAT IS DE DATAWERKPLAATS?

DE DATAWERKPLAATS VERBINDT DE WERELD VAN (LOKALE) OVERHEDEN MET DE WERELD VAN ONDERZOEK

- Een samenwerking tussen enerzijds lokale en regionale overheden en anderzijds universiteiten
- Met als doel toegepaste kennis te ontwikkelen over datapraktijken van overheden en in de publieke sector
- Opdat overheden op een effectieve en verantwoorde manier gebruik kunnen maken van de mogelijkheden van nieuwe technologieën
- En ook sturing kunnen geven aan een samenleving waarin deze technologieën een steeds grotere rol spelen

Betrokken partijen

Lokaal en regionaal bestuur: Gemeente Almere, Gemeente Gouda, Gemeente Woerden en Provincie Zuid-Holland

Universitaire partners: Utrecht Data School & leerstoel voor publieke innovatie, Universiteit Utrecht

Meer weten? dataschool.nl/samenwerken/datawerkplaats

LICENTIE

HOE MAG JE DIT INSTRUMENT GEBRUIKEN?

Dit instrument ontwikkeld door de Datawerkplaats is gelicenseerd onder CC BY-NC-ND 4.0.

Deze licentie vereist dat gebruikers de oorspronkelijke auteur vermelden. De licentie staat gebruikers toe om dit materiaal te kopiëren en verspreiden in elk medium of formaat, maar enkel voor non-commerciële doeleinden. Als anderen dit materiaal aanpassen of erop voortbouwen, mogen ze dat aangepaste materiaal niet verspreiden. Zie voor meer informatie <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.

De Universiteit Utrecht is niet aansprakelijk voor (mogelijke) schade in verband met, of voortkomend uit, het gebruik van materiaal of inhoud van 'Dashboards met waarde voor de hele organisatie'. Terwijl dit instrument wordt gebruikt leren we om het te verbeteren. Deze verbeteringen zullen in toekomstige versies worden geïmplementeerd. Wanneer u dit instrument gebruikt en op- of aanmerkingen heeft, aarzel dan niet om deze met ons te delen. Onze contactgegevens vindt u op <https://dataschool.nl/samenwerken/datawerkplaats/>.